

werelddelen

Voel je verbonden

**Laat omstandig-
heden niet het laatste
woord hebben**

Naar school
in Benin

50 jaar
sponsoring

Meester Otto: 'Kijk
achter het gedrag'

 Wereld

6
Wat zie jij?

14
'Onze leerlingen hebben een doel op aarde'

 Delen

4
Prikbord

10
Word sponsor

12
Wie ziet het kind dat dreigt te verdwijnen?

22
Nodig een spreker uit

 Ver weg

18
Dubbelinterview: conciërge in Nederland en in Benin

 Dichtbij

17
Kids

20
'Statiegeld was een goudmijn'

23
Eén van de... betrokken scholen

'Hoor, Israël! de HEERE, onze God, is een enig HEERE!'

Deuteronomium 6:4

Horen

Na de zomervakantie is het schoolleven weer van start gegaan. Schoolgaan is voor ons normaal. In landen zoals Benin en Burkina Faso zien we dat veel kinderen niet naar school gaan. Vanwege armoede, maar ook vanwege lichamelijke of verstandelijke beperkingen. Goed dat daar aandacht voor is, vooral omdat de Bijbel ons laat zien hoe belangrijk onderwijs is.

Mozes geeft hier aan Israël een blijvende opdracht van de Heere. 'Hoor, Israël! Hoor, jongeren, ouderen! Hij wil mensen onderwijzen en leren hoe we wandelen moeten. Wat een goedheid dat de Heere tot ongehoorzamen en schuldigen wil roepen: 'Hoor naar Mij'.

De roep om te horen heeft een bijzondere inhoud. 'De HEERE, onze God, is een enig HEERE!' Hij is de enige, waarachtige, eeuwige God. Niets en niemand is met God te vergelijken. Deze hoge God vraagt om gehoorzaamheid. Hij wil gehoord worden in de weg van bekering en geloof. Zo maakt God aanspraak op ons leven. Wat een bewogenheid zit er achter deze oproep om te horen.

De Heere maakt in Zijn spreken geen onderscheid tussen rijk of arm, klein of groot, Jood of heiden. Allen moeten horen! Bij al het bedrieglijke dat er in de wereld te horen is, laat de Heere de waarheid horen over drie noodzakelijke dingen: Wie God is, wie wijzelf zijn en Wie de Heere Jezus is.

De oproep om te horen is dringend. Hij vraagt ons Hem lief te hebben met alles wat in ons is: hart, ziel, kracht. Hij vraagt het ons heel persoonlijk. Het zou toch zonde zijn om de Heere maar te laten roepen!?

Groot, om net als de jonge leerling Samuël te leren zeggen: 'Spreek, want Uw knecht hoort'.

Ds. W. Harinck, Utrecht

Dromen in de hitte

Mijn gedachten gingen naar Burkina Faso, Benin en Tsjad toen afgelopen maanden de temperaturen in Nederland stegen. De hitteplannen werden tevoorschijn gehaald, liveblogs hielden ons op de hoogte en van alle kanten kwamen adviezen om het hoofd koel te houden. De run op airco's en ventilatoren was ongekend. En toen kwam het bericht: de scholen sluiten hun deuren. Te heet voor onderwijs.

Zelf werkte ik in hetzelfde tempo dapper door, maar aan het eind van een bijzonder warme week kreeg ik lichamelijke klachten. Pas toen ik naar de kust reed om met de familie van de zeewind te genieten, verdwenen die klachten. Blijkbaar was ik ook bevangen door de hitte.

De schoolsluitingen raakten mij. Ze brachten me terug naar een klaslokaal in Ouagadougou, de hoofdstad van Burkina Faso. Op een zwoele dag bezocht ik een klas met zestig leerlingen. Het zweet druppelde langs mijn rug. De juf veegde steeds haar gezicht droog met een zakdoek. Maar die zestig paar bruine ogen? Die keken me stralend aan. Een kleine aanmoediging was genoeg om me met volle borst toe te zingen. Alsof er geen hitte was.

Ik sprak kinderen die me vertelden hoe dankbaar ze waren dat ze naar school mochten, ondanks de armoede thuis. Ze droomden ervan om juf te worden. Dokter. Advocaat. President zelfs. Jonge mensen met grote ambities, opgroeiend in landen waar de hitte niet een week duurt maar een leven lang. Landen waar soms wat meewarig op neergekeken wordt, waar mensen beschuldigd worden van luiheid, en armoede hun eigen schuld zou zijn.

Deze kinderen trotseren dag in dag uit wat wij nauwelijks een week volhouden. Ze hebben hun levensritme aangepast en blijven dromen van een mooie toekomst. In een warm land. Met duizend mogelijkheden!

Ze spiegelden me tijdens de hete dagen in juli. En motiveerden mij om me blijvend voor hen in te zetten.

Colofon

Werelddelen is een gratis kwartaaluitgave van Woord en Daad voor belangstellenden.

In een gebroken wereld, getekend door armoede en onrecht, streeft Woord en Daad naar zichtbare tekenen van Gods komend Koninkrijk. Het Bijbels perspectief op gerechtigheid en barmhartigheid drijft ons om dagelijks bij te dragen aan een duurzame verandering van mensen hier en daar.

Stichting Woord en Daad
Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Spijksedijk 16, 4207 GN Gorinchem
Tel. 0183-611800
info@woordendaad.nl
www.woordendaad.nl

IBAN NL64 RABO 0385 4870 88
t.n.v. Woord en Daad, Gorinchem

RSIN-nummer: 004275871
KVK-nummer: 41118168

Raad van bestuur
Rina Molenaar, r.molenaar@woordendaad.nl
Jacob Jan Vreugdenhil, jj.vreugdenhil@woordendaad.nl

Raad van toezicht
Voorzitter: Ds. G.J. Baan, Mijsheerenland
Secretaris: Dhr. G.V. den Hartog, Ochten
Overige leden: www.woordendaad.nl/rvt

Redactie van dit nummer
Erika Levering (eindredacteur), Gerhard Wilts,
Jo-Anne Prosman-Krijgsman, Lisette Oosterwijk
(hoofredacteur), Rudolf Mulderij

Ontwerp en realisatie
BladenMakers, Ermelo

Drukkerij De Groot
Dit magazine is gedrukt op FSC®-gecertificeerd papier.

Oplage
52.500 exemplaren

Wilt u deze post niet meer ontvangen?
Bel ons via 0183-611800.

Werelddelen is bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden gratis aan te vragen in braille, grootletter en gesproken vorm. Belangstelling? Bel 0341-56 54 99 of e-mail info@cbb.nl.

Vraag gratis aan: Dankdagkalender

Met als thema 'Eer aan de levende God' neemt de nieuwe dankdagkalender kinderen mee op Paulus' eerste zendingsreis. Tijdens de dankdagweek denken we na over de verspreiding van het Evangelie, het volgen van de Heere Jezus en het leven in dankbaarheid tot eer van de Heere. De kalender biedt praktische handvatten voor gebruik in het gezin en in de klas.

Vraag hem gratis aan via www.dankdagkalender.nl.

Koers Vakanties halen geld op voor Oeganda

Deelnemers van Koers Vakanties genoten niet alleen van de reis en een ontspannen tijd, maar zetten zich ook keihard in voor werkgelegenheid in Oeganda! Kinderen openden een snoepwinkeltje op kamp en jongeren lieten zich sponsoren om van de bergen in Oostenrijk af te skiën. Allerlei creatieve ideeën kwamen voorbij. Dankzij al deze acties is er op het moment van schrijven al ruim 150.000 euro opgehaald, en de teller loopt nog door. Bedankt Koers, voor jullie enorme inzet!

Noodhulp Venezuela, Colombia en Nepal

Afgelopen zomer werden Venezuela, Colombia en Nepal getroffen door zwaar natuurgeweld. Samen met lokale partners bieden we noodhulp aan getroffen gezinnen. In Venezuela stonden al snel 120 getrainde vrijwilligers klaar en in Colombia ontvingen zo'n 2.500 mensen uit 500 huishoudens medische en psychosociale hulp en basisbenodigdheden. Ook in Nepal bieden we samen met lokale partners noodhulp aan mensen die door de aardbeving zijn getroffen.

Werelddelen voor iedereen

Moeite met lezen? Vraag het magazine Werelddelen dan gratis aan bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden. U kunt kiezen uit braille, grootletter of een gesproken vorm.

Heeft u interesse? Bel naar 0341-56 54 99 of stuur een e-mail naar info@cbb.nl.

Zangavond voor 50 nieuwe schoolbanken

Mannenchor Rehoboth uit Geldermalsen haalde tijdens een zangavond maar liefst 2.000 euro op voor een school in Ethiopië. Op deze school zit ook het kind dat door het koor gesponsord wordt. Hij kreeg een set nieuwe kleding. Met de rest van de opbrengst werd iets bijzonders gedaan.

De school had namelijk dringend nieuwe schoolbanken nodig. Maar schoolmeubilair is in die omgeving erg duur. Daarom kocht de school zelf de ruwe materialen. Studenten van de eigen houtbewerkingsopleiding maakten er vervolgens 50 nieuwe schoolbanken van. Namens de school: bedankt!

Meer weten?

Wilt u meer weten over het werk van Woord en Daad? Kijk dan op www.woordendaad.nl. Volg ons op social media:

Een bijzonder jubileum: ons sponsorprogramma bestaat 50 jaar!

Weet u hoe het ooit begon? In 1975 belde een vrouw uit Friesland ons met de vraag: 'Kan ik een kind in India sponsoren?' Dat ene telefoontje werd het spontane begin van ons sponsorprogramma.

In het eerste jaar werden er zo'n vijftien kinderen gesponsord. Na de aardbeving in Guatemala in 1976 groeide dat aantal snel. Door de jaren heen zijn er al ruim 153.000 kinderen gesteund.

En nu, 50 jaar later, zijn een aantal sponsors van het eerste uur nog steeds betrokken. Heel bijzonder om te zien hoe trouw zij al die jaren zijn gebleven. Het maakt ons stil en dankbaar!

Wat zie jij?

Anders leren kijken in Benin

Op het schoolplein is het een komen en gaan van kinderen. Er wordt gevoetbald, touwtje gesprongen en gelachen. Een meisje zit met haar schrift onder een boom. Een jongen probeert de bal te onderscheppen, terwijl een ander kind naar het klaslokaal loopt.

Het zijn gewone taferelen. Kinderen die leren, spelen en dromen over later. Toch is onderwijs niet voor iedereen vanzelfsprekend. In Benin staat 1 op de 6 kinderen aan de zijlijn. Dat komt neer op 366.000 kinderen die niet naar school gaan. Hier, op het schoolplein in Pèrèrè, kent iedereen wel iemand die thuisblijft. Maar ze weten ook hoe anders dit zou moeten zijn. Dat iedereen gezien zou moeten worden. Sinds twee jaar opent de school daarom haar deuren voor kinderen met een beperking. Ook is er extra steun voor kinderen die vanwege armoede het risico lopen om misbruikt of uitgebuit te worden.

Ogen openen

De drijvende kracht achter deze verandering is Missiliou Biaou. Samen met de dorpsleiders en leerkrachten heeft hij inmiddels meer dan honderd gezin-

'Ouders dachten dat er op school geen plek was voor hun kind.'

nen bezocht. "Toen we begonnen, waren veel kinderen met een beperking onzichtbaar", vertelt hij. "Ouders schaamden zich en dachten dat er op school geen plek was voor hun kind. Of ze wilden hun kind beschermen tegen afwijzing."

Volgens hem begint inclusie in de hoofden van mensen. Hij stelde ouders en leerkrachten daarom de vraag: "Wat zie jij? Zie je een kind met potentie of zie je vooral wat er mist?" Missiliou: "Als ouders denken dat onderwijs geen zin heeft of leerkrachten bang

Ouderbijeenkomst op school

zijn voor een kind met een beperking in hun klas, verandert er niets. Daarom moesten we eerst de ogen openen." Sindsdien is er veel veranderd. "Ik denk dat er in onze wijk nu geen enkel kind meer ongezien blijft", vertelt Missiliou met gepaste trots. Hij glimlacht. "Ik houd van kinderen. Zij zijn onze toekomst!"

'Ook Fadèle heeft recht op onderwijs'

Een van de kinderen met een beperking is Fadèle (17). Tien jaar geleden veranderde zijn leven voorgoed. Toen Fadèle tussen de middag thuiskwam van school, stuurde zijn oma hem op pad om olie te kopen. Onderweg voelde hij plotseling een hevige pijn in zijn heup. Zijn been raakte verlamd en ook leren werd vanaf die dag moeilijker. In de jaren die volgden, keek Fadèles moeder vooral naar wat haar zoon niet meer kon. "Hij kon niet meer voetballen met zijn vrienden. Hij moest vaak een klas overdoen. Als hij gezond was geweest, zat hij nu al op de middelbare school."

Fadèle
en zijn
moeder

Mouinatou en haar oma (links)

Terwijl moeder Awaou vooral verlies zag, gaf Fadèle niet op. En dat gaf ook zijn moeder weer moed. Door de gesprekken en bijeenkomsten op school ontdekte ze dat haar zoon niet minder waard is dan andere kinderen. “Ik leerde dat ook Fadèle recht heeft op onderwijs. Dat hij later een beroep kan uitoefenen en voor ons kan zorgen. Ik heb nu meer rust in mijn hart.”

Fadèle kijkt graag vooruit. “Ik voel dat ik erbij hoor. Op school zijn met mijn vrienden maakt me blij.” Tegen andere kinderen met een beperking wil hij zeggen: “Heb vertrouwen in jezelf. Onderschat jezelf niet. Ga naar school, want daar wordt onze toekomst gebouwd.”

Missiliou knikt. “Dat is wat wij steeds opnieuw zien. Zodra een kind ontdekt dat het ertoe doet, verandert er iets. Niet alleen bij dat kind, maar ook bij de mensen eromheen.”

Opgebloeid

Even verderop in het dorp woont Mouinatou (9). Ze heeft albinisme. Haar huid is kwetsbaar voor de felle zon, maar haar oma praat liever over haar kracht. “Als Mouinatou uit school komt, pakt ze meteen haar schriften. Ze houdt van leren en speelt regelmatig schooltje met haar broertjes en zusjes. Dan geeft ze hen oefeningen en zegt dat ze goed hun best moeten doen.”

De gesprekken met Missiliou hielpen oma Aissétou anders naar haar kleindochter te kijken. “Ik luister nu beter naar haar en let erop dat ze er helemaal bij hoort.” Sindsdien ziet ze haar kleindochter opbloeien.

Missiliou bezoekt gezinnen

“Ze antwoordt beter op vragen, durft zich meer uit te spreken en is meer ontspannen.”

Kracht door God

Ook op school veranderde er veel in de afgelopen twee jaar. Mouinatou's leerkracht, juf Aubine, blikt eerlijk terug: “Vroeger weigerde ik kinderen met een beperking toe te laten in mijn klas. Ik wist niet hoe ik dat moest aanpakken.” Door de trainingen in inclusief onderwijs leerde Aubine hoe ze haar lessen anders kan inrichten. De juf weet nu bijvoorbeeld dat Mouinatou

‘Zodra een kind ontdekt dat het ertoe doet, verandert er iets.’

door haar albinisme minder ziet. “Ik zet haar daarom vooraan in de klas. En kinderen die meer tijd nodig hebben, krijgen dat.” Maar het belangrijkste is mis-schien wel het gedrag dat ze haar leerlingen leert. “Ik leg uit dat ze hun klasgenoten niet moeten uitlachen. Ieder kind is geliefd.”

Wat motiveert juf Aubine om dit werk te doen? “God is mijn kracht. Als ik het niet meer weet, bid ik tot Hem om hulp. Als ik 's ochtends laat ben, komen de kinderen al naar mijn huis. ‘We zijn gekomen om uw tas naar school te brengen’, zeggen ze dan. Mijn geloof en de liefde voor mijn leerlingen moedigen me aan om door te gaan. Uiteindelijk hoop ik dat alle kinderen zich veilig voelen in mijn klas!”

‘Ik schreeuwde om hulp’

Naam | Sahada Sanni.
Leeftijd | 12 jaar
Woonplaats | Pèrèrè, Benin

Kun je iets over jouw gezin vertellen?

“Ik kom uit een groot gezin. Mijn vader heeft dertien kinderen. Het is voor mijn ouders moeilijk om goed voor ons allemaal te zorgen.”

Hoe zag jouw leven er vroeger uit?

“Thuis hadden we niet altijd genoeg te eten. Mijn vader kon me vaak geen geld geven voor het ontbijt op school, of voor schoolspullen of schoenen. Mijn stiefmoeder wilde liever dat ik thuisbleef om in het huishouden of op het land te werken.”

Wat deed dat met je?

“Ik schaamde me dat ik zonder uniform naar school moest. Ik was vaak verdrietig en wilde niet meer naar school. Op een dag ben ik wegge-lopen. Ik verstopte me, maar mijn vader en mijn leerkrachten hebben me na een tijdje gevonden en me overtuigd om terug te komen.”

Je hebt ook iets heel ingrijpends meegemaakt. Wat gebeurde er?

“Een ‘vriend’ van mijn vader dwong

me 's nachts mee te gaan naar een andere stad. Hij wilde dat ik zijn vrouw zou worden en zei dat ik zo uit de armoede zou komen. Ik schreeuwde om hulp en kon ontsnappen. Mijn ouders vonden me daarna terug. Dankzij de hulp van Dedras [partnerorganisatie van Woord en Daad, red.] en de kinderbescherming heeft de politie hem gearresteerd. Hij zit nu in de gevangenis.”

Wat is er sindsdien veranderd?

“Via Dedras krijg ik nu schoolspullen, geld voor maaltijden, ondersteuning voor extra lessen en een ziektekostenverzekering. Daardoor kan ik naar school blijven gaan en krijg ik medische hulp als ik ziek ben. Ik ben heel blij. Mijn leven is veranderd.”

Waar droom je van?

“Ik wil later sociaal werker worden, zodat ik mensen in onze gemeenschap kan helpen. Net zoals anderen mij vandaag helpen!”

Juf Aubine met haar trainingsboek

Wat doet Woord en Daad?

Woord en Daad zet zich in voor het onderwijs in Benin. Hierdoor krijgen 5.500 kinderen, onder wie kinderen met een beperking, de kans om naar school te gaan. In 2026 ondersteunen we partnerorganisaties en overheden bij het trainen van zo'n 140 leerkrachten en schooldirecteuren, zodat zij kinderen met een beperking beter kunnen begeleiden en ondersteunen. Daarnaast werken onze partners aan toegankelijke scholen en vergroten ze het bewustzijn bij ouders en gemeenschappen over het belang van onderwijs voor ieder kind.

Veel gezinnen in Benin hebben geen toegang tot goede gezondheidszorg. Hierdoor blijven aandoeningen soms onbehandeld of worden ze te laat ontdekt. Dit kan kinderen belemmeren in hun ontwikkeling en deelname aan het onderwijs. Daarom zetten onze partners zich ook in voor betere toegang tot medische zorg én goed, inclusief onderwijs. Zo krijgen kinderen de ondersteuning die zij nodig hebben om mee te doen, zich te ontwikkelen en hun talenten te benutten.

WAT ZIE JIJ?

Wie naar Fadèle (17), Sahada (12) en Mouinatou (9) kijkt, ziet misschien eerst hun beperking. Wij zien méér: waardevolle kinderen, door God geschapen. Ook zij verdienen de kans om te leren en zich te ontwikkelen.

In Benin staan 366.000 kinderen aan de zijlijn. Laat omstandigheden niet het laatste woord hebben.

Word sponsor | of geef een gift

WOORDENDAAD.NL/ZIEN

Zelf aan de slag

Wie ziet het kind dat dreigt te **verdwijnen**?

Soulé Adamou
traint de
spaargroep

Kinderen beschermen lukt ons niet alleen. Kinderuitbuiting heeft vaak meerdere oorzaken. Armoede, weinig onderwijs, gebrek aan toekomstperspectief en sociale normen spelen allemaal een rol. Daarom is ook de oplossing niet één activiteit of één organisatie.

In Tchaourou, een uitgestrekte gemeente in het oosten van Benin, werken we samen met een heel netwerk. Dorpscomités bezoeken gezinnen. Religieuze leiders vertellen in kerken en tijdens vrijdagbijeenkomsten over het belang van onderwijs. Sociale diensten begeleiden kwetsbare kinderen. Gastgezinnen bieden tijdelijk een veilige plek. En jongeren voor wie school geen optie meer is, kunnen een vakopleiding volgen.

Eigen rol

Iedereen heeft daarin een eigen rol. Samen zorgen we ervoor dat problemen eerder worden gezien en gezinnen sneller hulp krijgen. Kinderen worden zo beter beschermd en begeleid naar een veilige toekomst.

Zelfstandig

Projectcoördinator Soulé Adamou ziet dat de gemeenschap steeds meer zelf kan doen. "We hoeven niet overal aanwezig te zijn", vertelt hij. "De gemeenschap weet steeds beter hoe zij kinderen kan beschermen."

'De gemeenschap kan steeds meer zelf doen.'

Dat is precies waar Woord en Daad samen met partnerorganisaties aan werkt: niet alleen kinderen helpen, maar vooral gemeenschappen sterker maken zodat ze zélf hun kinderen kunnen beschermen.

Verandering die blijft

De resultaten worden zichtbaar. Meer kinderen blijven op school. Gezinnen worden financieel weerbaarder. Jongeren zien meer toekomst in hun eigen omgeving. En risico's worden vaker herkend voordat een kind daadwerkelijk wordt uitgebuit.

Zo ontstaat verandering die blijft. Want goed onderwijs begint niet alleen bij een schoolgebouw. Het begint bij een gemeenschap die haar kinderen ziet en besluit: dit kind laten we niet los.

Inwoners komen
samen op school

'God heeft voor hen **gezorgd**'

De Bijbel beschrijft kinderen als een zegen van God. In Psalm 127 lezen we: 'Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN.' Daarom verdienen zij onze bescherming, onze liefde en onze zorg.

Als dienaar van God heb ik dat heel persoonlijk ervaren. Binnen twee jaar verloor ik mijn twee oudere broers. Zij lieten tien minderjarige kinderen achter. Ik nam hen op in mijn gezin. Met Gods hulp mochten zij opgroeien tot volwassen mannen en vrouwen. Inmiddels zijn zij vakmensen. Sommigen werken als metselaar, drukker of tegelzetter. Twee van hen behaalden een bachelordiploma. Velen hebben intussen zelf een gezin.

Wanneer ik terugkijk, zie ik hoe God voor hen heeft gezorgd. Juist daarom raakt het mij wanneer kinderen worden uitgebuit, mishandeld of geen kans krijgen om zich te ontwikkelen.

Jezus zegt in Mattheüs 18 dat wij deze kleinen niet mogen verachten. En Psalm 82 roept ons op om recht te doen aan de zwakken en de wezen: 'Verlost den arme en den behoeftige, rukt hem uit der goddelozen hand.'

'Mijn gebed is dat wij kinderen blijven zien zoals God hen ziet.'

Dat is geen opdracht voor enkelen. Het is een opdracht voor ons allemaal. Daarom ben ik dankbaar voor initiatieven waarin kerken, gemeenschappen en organisaties samenwerken om kinderen te beschermen. Wanneer een kind veilig kan opgroeien, onderwijs krijgt en hoop ontvangt voor de toekomst, wordt er iets van Gods Koninkrijk zichtbaar.

Jakobus schrijft dat zuivere godsdienst bestaat uit het omzien naar wezen en weduwen in hun nood. Voor mij is dat geen theorie. Het is een uitnodiging om Gods liefde zichtbaar te maken in de levens van de meest kwetsbaren.

Mijn gebed is dat wij kinderen blijven zien zoals God hen ziet. Als kostbaar. Als geliefd. Als een erfdeel van de Heere.

Over Otto Zwolsman

Otto Zwolsman (38) is getrouwd en vader van vijf kinderen. Na veertien jaar in het regulier onderwijs, werkt hij inmiddels vijf jaar met veel passie in het speciaal onderwijs. Regelmatig deelt hij over zijn werk op LinkedIn en andere socialmediakanalen. Zijn gedrevenheid is duidelijk voelbaar. "Onze leerlingen zijn uniek. Ze zijn door God geschapen en hebben een doel op aarde."

Meester Otto in gesprek met begeleider Idrissa uit Burkina Faso
'Onze leerlingen hebben een **doel op aarde**'

Wat vraagt het onderwijs van een leerkracht als een kind extra ondersteuning nodig heeft? Otto Zwolsman werkt in Nederland in het speciaal onderwijs en ziet dagelijks hoeveel zijn leerlingen hem óók leren. "Hun eenvoud brengt mij telkens terug bij wat echt belangrijk is in het leven: de Heere." In Burkina Faso begeleidt Idrissa Zabré kinderen met een verstandelijke beperking. Ook hij ervaart dat zijn leerlingen hem vormen: "Mijn leerlingen leren mij geduld en doorzettingsvermogen." Vanuit hun dagelijkse praktijk gingen Otto en Idrissa met elkaar in gesprek.

Otto, hoe zou je inclusief onderwijs in Nederland omschrijven?

"Het doel van inclusief onderwijs is dat ieder kind onderwijs kan volgen op een school dicht bij huis. Scholen kijken daarbij naar hun mogelijkheden en specialisaties. Het is de bedoeling dat elke school zich ergens in specialiseert, zodat zij meer kunnen opvangen dan alleen reguliere leerlingen. In principe is ieder kind welkom, tenzij duidelijk blijkt dat een andere school beter kan aansluiten bij de onderwijsbehoeften."

Welke leerlingen bezoeken jouw school?

"Wij zijn een school voor (zeer) moeilijk lerende kinderen. Dit houdt in dat leerlingen een IQ hebben dat lager is dan 75. Wij hebben dus geen volledig open toelatingsbeleid."

Welke onderwijsbehoeften zie je veel terug?

"Onze leerlingen zijn gebaat bij veel herhaling. We werken vaak vijftien tot achttien weken aan dezelfde doelen. Waar leerlingen in het regulier onderwijs vaak ieder halfjaar een nieuw leesniveau bereiken, verloopt dat bij onze leerlingen veel langzamer. Lezen

'Zie de leerling en kijk achter het gedrag.'

komt vaak pas rond het tiende levensjaar op gang. Daarnaast vinden wij het belangrijk om te leren voor het leven. Vanaf ongeveer twaalf jaar krijgen leerlingen daarom ook praktische vakken, zoals koken, tuinieren en huishoudelijke vaardigheden."

Welke didactische aanpak gebruik je in de klas?

"Wij werken met Expliciete Directe Instructie (EDI). Daarbij kijken we eerst terug op de vorige les,

benoemen we het doel van de nieuwe les en doet de leerkracht iets voor. Daarna oefenen we samen en vervolgens probeert de leerling het zelfstandig. In het speciaal onderwijs sluiten we de les vaak af na deze fase, omdat langdurig zelfstandig werken niet voor alle leerlingen haalbaar is."

Werk je met individuele leerplannen?

"Ja, voor iedere leerling stellen we een eigen leerplan op. Daarmee sluiten we zo goed mogelijk aan bij de mogelijkheden en ontwikkeldoelen van het kind."

Welke lesmaterialen of methoden gebruik je?

"Voor rekenen werken we onder andere met *Met Sprongen Vooruit*. Deze methode sluit goed aan bij onze leerlingen doordat zij veel leren door te ervaren en te spelen. Verder gebruiken we veel praktisch materiaal en zo min mogelijk digitale middelen."

Hoe is het contact met de ouders van de kinderen?

"Dat is heel belangrijk. We hebben vaak wekelijks, en soms zelfs dagelijks, contact. Wanneer de ouders en

de school goed samenwerken, heeft dat een positief effect op het welzijn van het kind."

Werk je samen met andere specialisten?

"Ja. Op onze school werken logopedisten en een orthopedagoog. Daarnaast bespreken we maandelijks leerlingen die meer zorg nodig hebben dan binnen de klas kan worden geboden. Bij deze vergaderingen is ook een jeugdarts betrokken."

Welke opleiding heb je gedaan voor dit werk? En moet je soms ook bijscholen?

"De opleiding tot leerkracht duurt normaal gesproken vier jaar. Omdat ik al een diploma onderwijsassistent had, kon ik de opleiding in drie jaar afronden."

'Mijn leerlingen leren mij geduld en doorzettingsvermogen'

De nieuwsgierigheid naar elkaars werkervaringen is wederzijds. Otto vertelde over zijn werk in het speciaal onderwijs in Nederland, maar wilde ook graag meer weten over Idrissa's ervaringen in Burkina Faso.

Hoe is de leefbaarheid voor deze kinderen in Burkina Faso?

"Dat blijft een grote uitdaging. Vaak worden kinderen met het syndroom van Down geconfronteerd met stigmatisering en hebben ze zeer beperkte toegang tot gespecialiseerde zorg en goed onderwijs. Maar dankzij de steun van lokale organisaties en toegewijde professionals zien we hun levenskwaliteit verbeteren!"

'Elk kind heeft vaardigheden die ontwikkeld kunnen worden.'

Waaruit put je informatie om je leerlingen tot leren te brengen?

"Ik verwerf mijn kennis via opleidingen, educatieve bronnen, professionals op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs, organisaties die actief zijn op het

Elk schooljaar staan er voor ons team vijf studiedagen gepland om ons verder te ontwikkelen.

Daarnaast volg ik regelmatig bijscholing. Zo heb ik mij bijvoorbeeld verdiept in traumasensitief handelen."

Welk advies zou je leerkrachten in Burkina Faso willen meegeven?

"Het gaat allereerst om de relatie met en het welbevinden van de leerlingen. Vanuit daar ontstaat ruimte om te leren en te groeien. Zie de leerling en kijk achter het gedrag."

Over Idrissa Zabré

Idrissa Zabré zet zich in Burkina Faso in voor kinderen met een verstandelijke beperking. Als begeleider ondersteunt hij onder meer kinderen met het syndroom van Down en hun families. In een omgeving waar passend onderwijs niet vanzelfsprekend is, ziet hij dagelijks hoe waardevol goede begeleiding is.

gebied van handicaps en de ervaringen die ik heb opgedaan tijdens mijn werk met deze kinderen."

Wat heb jij het meest geleerd van jouw leerlingen?

"Mijn leerlingen leren mij geduld en doorzettingsvermogen. Ook laten ze me zien dat elk kind vaardigheden heeft die, met passende begeleiding, ontwikkeld kunnen worden. Daardoor heb ik geleerd hoe belangrijk het is om het onderwijs af te stemmen op de specifieke behoeften van elk kind."

NAAR SCHOOL IN BENIN!

Weet jij waar Benin ligt? Het is een land in West-Afrika. Een schitterend land! De mensen die er wonen dragen vaak prachtige, kleurrijke kleding en je ziet er wegen van rode aarde. Er leven ook allerlei bijzondere dieren.

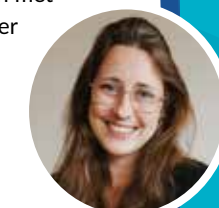
In Benin woont Mouinatou. Ze is 9 jaar. Als je haar in de klas ziet zitten, valt ze meteen op. Haar huid is veel lichter dan die van de andere kinderen. Dat komt doordat ze albinisme heeft. Mensen met albinisme maken in hun lichaam bijna geen kleurstof aan. Daardoor zijn hun huid, haren en ogen lichter van kleur. Ook verbranden ze snel als de zon schijnt en kunnen ze vaak minder goed zien. In Benin worden kinderen met albinisme of een beperking vaak buitengesloten. De juf van Mouinatou zegt ook eerlijk dat ze vroeger geen kinderen met een beperking in haar klas wilde. Maar ze heeft geleerd dat ieder kind waardevol is. Daarom kijkt

ze nu goed naar wat elk kind nodig heeft om te kunnen leren.

Mouinatou mag bijvoorbeeld op de voorste rij in de klas zitten, omdat ze niet zo goed kan zien. Dat helpt haar enorm. En dat is heel fijn, want Mouinatou houdt heel veel van leren! Thuis speelt ze graag schooltje met haar broertjes en zusjes.

Hoe kijk jij naar kinderen die anders zijn dan jij? Gelooft jij, net als de juf van Mouinatou, dat iedereen waardevol is in Gods ogen? God heeft ons allemaal gemaakt. Ieder kind verdient dus dezelfde kansen, waar je ook geboren bent en wat je omstandigheden ook zijn! Bij Woord en Daad werken we samen met mensen in Benin aan goed onderwijs voor ieder kind. Zodat er voor ieder kind een plekje in de klas is!

Groetjes,
Lisette Oosterwijk

KRUISWOORDPUZZEL

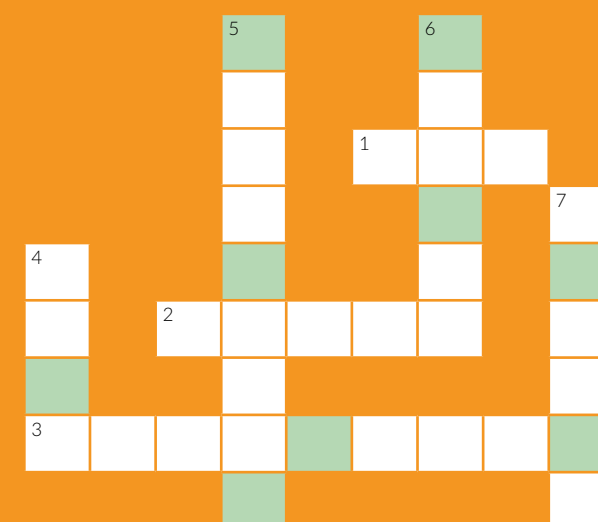
Weet jij het antwoord op de vragen? Je kunt ze vinden in de tekst hierboven! Vul de antwoorden op de juiste plek in de puzzel in.

HORIZONTAAL

1. Mensen met albinisme moeten goed oppassen voor de ...
2. In welk land woont Mouinatou?
3. Wat speelt Mouinatou vaak met haar broertjes en zusjes?

VERTICAAL

4. Voor ieder kind een plekje in de ...!
5. Volgens de juf is ieder kind ...
6. Waar zit Mouinatou in de klas?
7. Iedereen verdient dezelfde ...

WELKE LETTERS STAAN ER IN DE GERLEURDE VAKJES?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

WELK WOORD HUN JE DAARVAN MAKEN?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gelukt? Mail je oplossing voor zaterdag 24 oktober 2026 naar kids@woordendaad.nl. Vermeld daarbij je naam, adres en leeftijd. Wie weet win je een leuke prijs.

Dubbelinterview

Van ruzies sussen tot leerlingen helpen

‘Voor conciërges is geen dag hetzelfde’

Fokke, Samiou en David zijn conciërge. Ze vertellen graag over de leuke en uitdagende aspecten van hun werk. Ontdek de overeenkomsten en verschillen tussen Nederland en Benin!

Fokke Holwerda

David

Samiou

Fokke Holwerda is 56 jaar, getrouwd, vader van 3 kinderen én trotse opa van een kleindochter. Na ruim 22 jaar als documentalist bij het Nederlands Dagblad maakte hij een verrassende carrièreswitch. Na een korte periode van werkloosheid ging hij aan de slag als facilitair medewerker op het Ichthus College in Veenendaal. Een keuze waar hij geen moment spijt van heeft gehad.

Wat maakt het leuk om conciërge te zijn?

Als conciërge maak ik deel uit van een scholengemeenschap met 2.100 leerlingen. Het werk is veelzijdig; het leukste vind ik het contact met leerlingen. Met jongeren maak je van alles mee. Sommige vragen geregeld aandacht door de grenzen op te zoeken, terwijl andere bijna onzichtbaar zijn. Het is dan een uitdaging om hen het gevoel te geven dat ze gezien worden.

Hoe ziet je werkdag er doorgaans uit?

Mijn werk is heel divers: receptiewerk, leerlingen opvangen waar iets mee is, gemoederen sussen, zoeken naar een verloren fietssleutel, ruimtes gereed maken voor bijeenkomsten of toetsen, storingen oplossen, aansturen van de schoonmakers, surveilleren in de gangen en soms even naar het naastgelegen winkelcentrum omdat ‘onze’ scholieren het wat te gezellig hebben daar. Ik werk in wisselende diensten. De ene dag open ik om 7 uur de hekken, de andere dag begin ik later en sluit ik de school. Of ik heb een

avonddienst om bijvoorbeeld een ouderavond te faciliteren. Kortom, geen dag is hetzelfde.

Wat beleef je met leerlingen op school?

Afgelopen winter lag er sneeuw. Ik stond bij het hek om de leerlingen te begroeten. Een aantal jongens uit de vierde klas waren aan het gooien met sneeuwballen. Een leerling uit de eerste klas kwam aanfietsen en werd bekogeld met sneeuwballen. Hij stapte meteen af en begon samen met een vriend terug te gooien. Leuk, die interactie!

Wat vergeet je niet snel meer?

De gesprekken met een leerling die het best moeilijk had. Ik hoop dat ik haar geholpen heb door te luisteren naar haar verhaal. En ongelukken die gebeuren in bijvoorbeeld de gymzaal zijn soms ook heftig.

Welke uitdagingen zijn er?

Ik vind het lastig dat er vaak een kleine groep leerlingen is die geregeld negatieve aandacht vraagt en dat dan ook krijgt. Terwijl we rustige leerlingen zomaar uit het oog kunnen verliezen.

Waar ben je het meest trots op als conciërge?

Het geeft mij een goed gevoel wanneer je het vertrouwen van een leerling hebt gewonnen. Dan komen ze even bij je staan praten of steken ze in de grote massa hun hand op.

Samiou en David zijn collega's en werken als conciërge op basisschool Le Flambeau in Tchaourou, Benin. Samiou is getrouwd en vader van twee jonge kinderen. Hij woont met zijn gezin vlak bij de school. David komt oorspronkelijk uit Djougou, maar woont tegenwoordig ook in Tchaourou. Samen zorgen zij dagelijks voor de veiligheid en het onderhoud van de school.

Wat maakt het leuk om conciërge te zijn?

We zijn trots op deze baan. Het werk is leuk en we kunnen het goed vinden met de leerkrachten en leerlingen. Het geeft voldoening als we incidenten kunnen voorkomen, ruzies oplossen en samen zorgen voor een prettige sfeer op school.

Hoe ziet je werkdag er doorgaans uit?

Ons werk draait vooral om de veiligheid op school. We zijn extra alert wanneer de kinderen aankomen, tijdens de pauzes en aan het einde van de schooldag, als iedereen weer naar huis gaat. We houden toezicht op de geparkeerde motoren en de materialen op het schoolplein. Ook nemen

‘Als we in de bosjes een verdacht geluid horen, schieten we met de katapult.’

we leveringen voor de school in ontvangst en we helpen bij het onderhoud van de moestuin. Aan het einde van de dag controleren we of alle klaslokalen zijn afgesloten.

Wat beleef je met leerlingen op school?

We helpen leerlingen als er een ongelukje gebeurt. Ook proberen we vechtpartijen tussen leerlingen te voorkomen. We houden toezicht op het terrein en helpen mee in de kantine. Samen met de juffen en meesters letten we erop dat de school een veilige omgeving is om les te krijgen. We assisteren ook bij lessen over burgerschap en goed gedrag.

Wat vergeet je niet snel meer?

Kort geleden hadden we te maken met enkele diefstallen op school. De zaak was zo ernstig dat dit aan de rechtbank is overgedragen.

Welke uitdagingen zijn er?

De nachtwaken zijn pittig, soms hebben we te maken met spannende situaties. We hebben niet voor niets een katapult bij ons. Die gebruiken we om mensen en dieren af te schrikken. We jagen runderen weg die het hekwerk beschadigen en geiten die onze planten opeten. Ook kunnen we er slangen mee doden. Als we in de bosjes een verdacht geluid horen, schieten we met de katapult in die richting om te achterhalen wat er aan de hand is. We hebben een fulltimebaan zonder vrije dagen. Die voortdurende waakzaamheid vraagt veel van ons.

Waar ben je het meest trots op als conciërge?

We zijn heel blij dat we conciërge zijn. Dankzij dit werk krijgen we een salaris en kunnen we voor onze gezinnen zorgen.

CGK Dordrecht-centrum 47 jaar
betrokken bij Woord en Daad

‘Statiegeld was een goudmijn’

Het was eind jaren zeventig toen bleek dat verschillende verenigingen binnen de Christelijke Gereformeerde Kerk Dordrecht-centrum een mooi bedrag gespaard hadden. Ruim voldoende voor het verenigingswerk. Dus besloot men twee kinderen te sponsoren via Woord en Daad. Jorian Aarnoudse (26), coördinator, bouwt nog altijd voort op het werk van initiatiefneemster Bep Lugies (83).

“Woord en Daad was toen een vrij nieuwe organisatie”, blikt Bep terug. De verenigingen startten een Woord en Daad-fonds. Bep was de eerste coördinator. Het begon met het sponsoren van twee kinderen. Dankzij de bekendheid die Bep daaraan gaf, steeg dat aantal naar veertig kinderen.

Contant geld

Gemeenteleden waren meteen betrokken. “Veel mensen hadden de oorlog meegemaakt. Ze wisten wat het is om honger te hebben”, vertelt Bep. Regelmatig kreeg ze op zondag enveloppen met geld van gemeenteleden. Ook haar vader, die koster was, kreeg bijna wekelijks contant geld mee.

Die giften verzamelde Bep in een grote pot. Al snel opende ze een bankrekening voor het fonds. Eens per maand stortte ze het geld op die rekening. In de kerkbode rapporteerde ze over de inkomsten en uitgaven.

Statiegeld en oud papier

In de veertig jaar dat Bep coördinator was, startte ze verschillende activiteiten om geld op te halen. Eén keer per jaar organiseerde ze een zangavond met een collecte voor Woord en Daad. Haar vader schreef ieder jaar voor die gelegenheid een lied.

Jorian Aarnoudse, coördinator Woord en Daad-fonds van de CGK Dordrecht-centrum

Bep Lugies, initiatiefneemster

De jaarlijkse fair van de vrouwenvereniging levert inkomsten op voor het fonds

Een groep gemeenteleden haalde oud papier op. Die opbrengst ging ook naar het Woord en Daad-fonds. Toen in de jaren negentig statiegeld op plastic flessen werd ingevoerd, regelde Bep dat klanten bij twee supermarkten in Dordrecht hun statiegeld aan Woord en Daad konden doneren. “Dat was een goudmijn.”

Volgende generatie

Na veertig jaar besloot Bep te stoppen. “Ik was bang dat niemand het wilde overnemen.” Die angst bleek ongegrond. Er meldde zich een opvolgster, die enkele

*‘Gemeenteleden wisten
wat het is om honger
te hebben.’*

jaren lang het fonds coördineerde. Ruim een jaar geleden nam Jorian het stokje over. “Ik kende Woord en Daad, en deze taak past goed bij mij”, vertelt hij. “Het werk is vooral administratief, maar dankzij de informatie die ik krijg over de kinderen voel ik me betrokken.”

Jorian bouwt voort op wat is opgebouwd. Nog altijd zijn oud papier en statiegeld een stabiele inkomstenbron. Daarnaast doneren zo’n twintig gemeenteleden regelmatig aan het fonds. “Ik merk dat de gemeente betrokken is, al zie ik ook dat dit een van de vele activiteiten is waar gemeenteleden aan kunnen bijdragen.”

Blijvende betrokkenheid

Om de betrokkenheid van de gemeente vast te houden schrijft hij regelmatig een artikel in de kerkbode. Daarin geeft hij meer achtergrondinformatie over de landen waar de gesponsorde kinderen wonen en over het werk van Woord en Daad.

Sponsorprogramma 50 jaar DRIE VRAGEN OVER VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST

Het sponsorprogramma van Woord en Daad begon 50 jaar geleden. Dankzij trouwe sponsors hebben wereldwijd ruim 153.000 kinderen ondersteuning gekregen om naar school te gaan. In drie vragen blikt Jaco Ottevanger (Programmalleider Sponsoring) terug en kijkt hij vooruit.

Wat is de grootste verandering die het sponsorprogramma doormaakte?

Het sponsorprogramma van Woord en Daad is steeds professioneler geworden. Waar het de eerste jaren nog volledig draaide op vrijwillige inzet, staat er nu een professioneel team van collega's, hebben we een stabiel partnernetwerk van hoge kwaliteit en worden we ondersteund door moderne systemen. Daar zijn we heel dankbaar voor en daar blijven we ook in investeren.

Wat is al die jaren gebleven en zal ook niet veranderen?

Het sponsorprogramma begon met enthousiaste vrijwilligers en die zijn er nog steeds! Zonder onze vrijwilligers (op kantoor en daarbuiten) zou het sponsorprogramma niet verder kunnen. Hun inzet is fantastisch en heel hard nodig! Ook zal het fundament waarop wij ons werk doen nooit veranderen: het geloof in de Heere Jezus. Het sponsorprogramma is daarop gebouwd en het is een middel om iets door te geven over de liefde en trouw van onze God.

Hoe zie je de toekomst van het sponsorprogramma?

Daarover zijn we de laatste tijd intensief met onze partners over in gesprek. We willen nog meer investeren in wereldwijde verbinding en zo werelden dichter bij elkaar brengen. Tegelijkertijd willen we zichtbaarder maken dat het sponsorprogramma veel breder is dan enkel de individuele kinderen. We investeren in families, scholen en gemeenschappen, juist zodat kinderen kunnen groeien en bloeien. Dat zullen sponsors merken in onze communicatie.

En er zijn acties. Afgelopen december verkochten creatieve gemeenteleden kerstkaarten voor het fonds. Vrouwenvereniging Dorcas organiseerde eerder dit jaar een fair. Een deel van de opbrengst was voor het fonds. Daarnaast staat het Woord en Daad-fonds op het collecterooster van de diaconie. Zo wil Jorian de gemeente betrokken houden bij de veertig gesponsorde kinderen. “Het fonds bestaat al lang en als gemeente willen we de kinderen blijven sponsoren.”

NODIG EEN SPREKER UIT

voor uw kerk, bedrijf, school of vereniging!

Boek een presentatie!

**Interactieve
ouderenmiddag**
met Afrikaanse sfeer

**Breng
kindsponsoring dichtbij**
maak kennis met diverse landen en
de bijbehorende uitdagingen

Over bewust leven
de wereld achter uw kleding,
spullen en voedsel

Over kinderruitbuiting
ver weg en dichtbij

Ga naar

WOORDENDAAD.NL/SPREKER

Eén van de... **betrokken scholen**

Driestar educatief

Woord en Daad en Driestar educatief werken dit jaar samen rondom het project 'vormende verbindende verhalen' van het lectoraat Geletterdheid. Tineke Boele, Janneke de Jong en Peter Dijkstra van het lectoraat vertellen er meer over.

Kun je iets vertellen over het onderzoek naar vormende verhalen? Wat is het doel van de studie?

We wilden graag onderzoeken hoe een klassiek jeugdboek in verschillende culturele contexten geïnterpreteerd wordt door kinderen in de leeftijd van 6 tot 10 jaar. We kozen voor het boek *De Gulle Boom* van Shel Silverstein, dat in meer dan dertig talen is vertaald. Een aantal pabo-3 studenten liep dit jaar stage in Benin of in Nepal. Ze bereidden een les voor over *De Gulle Boom* samen met de lokale leerkracht en observeerden de les. Terug in Nederland heeft een aantal studenten dezelfde les gegeven in hun eigen (stage) klas.

Wat blijkt een overeenkomst te zijn tussen kinderen uit verschillende culturen?

We ontdekten een belangrijke overeenkomst in alle drie de culturen: kinderen vonden het best moeilijk om open vragen te beantwoorden en moesten wennen aan het idee dat er meerdere antwoorden goed kunnen zijn. Het voeren van een klassengesprek bleek een hele kunst te zijn, maar is - als het lukt - een zeer waardevol en samenbindend middel.

Welke uitkomst heeft jullie verrast?

In *De Gulle Boom* gaat het over een boom en een jongen. De boom geeft de jongen alles wat hij heeft

- schaduw, vruchten, takken - tot uiteindelijk alleen nog maar de stronk overblijft. Toch bleef de boom gelukkig zolang de jongen maar in zijn nabijheid was.

De leerlingen kregen de vraag wie of wat die boom nu eigenlijk zou kunnen voorstellen. Veel kinderen vergeleken de boom met hun ouders, opa of oma en een enkele leerling in Nederland vergeleek de Gulle Boom met God. Maar... in Benin dachten sommige kinderen

'Het voeren van een klassengesprek bleek een hele kunst te zijn.'

dat de Boom symbool stond voor de witte mensen die hun school hadden gefinancierd en gebouwd. Het heeft ons laten nadenken over de vraag hoe we een dergelijk project nóg meer vanuit gelijkwaardigheid en wederkerigheid kunnen vormgeven.

Wat gaan jullie doen met de resultaten van het onderzoek?

Het onderzoek heeft in de eerste plaats waarde voor de leerkrachten in Benin. Zij hebben ervaren hoe ze een kinderboek interactief kunnen inzetten in de les. Ook voor de pabostudenten was het bijwonen van de les een waardevolle ervaring: ze ontdekten dat hetzelfde verhaal in verschillende situaties anders wordt begrepen. Voor de toekomst zoeken we naar een vorm waarin nog meer directe uitwisseling mogelijk is tussen leerkrachten wereldwijd. Wordt vervolgd dus!

Spaargroep

Het is een wekelijks tafereel. Vrouwen uit het dorp Tchaourou komen samen met hun spaargroep. Vol trots brengen ze het geld mee dat ze hebben verdiend. Elk bedrag wordt zorgvuldig in het spaarboekje genoteerd en daarna veilig opgeborgen in de gezamenlijke kist. Dankzij trainingen hebben deze vrouwen geleerd hoe ze zelf een inkomen kunnen verdienen, bijvoorbeeld door eten te maken en te verkopen. Zo bouwen ze stap voor stap aan hun eigen toekomst én aan die van hun gezin.

Retouradres: Postbus 560 • 4200 AN Gorinchem

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

